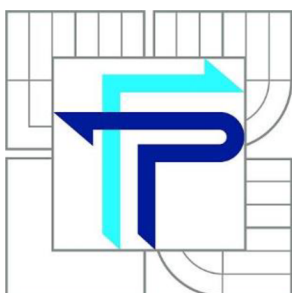

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

INSTITUTE OF FINANCES

KONSOLIDACE ÚČETNÍ ZÁVĚRKY VYBRANÉHO KONCERNU

CONSOLIDATION OF FINANCIAL STATEMENTS OF THE SELECTED GROUP

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. HANA ANDRÝSKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. JAROSLAVA RAJCHLOVÁ, Ph.D.

BRNO 2015

Tato verze diplomové práce je zkrácená (dle Směrnice děkana č. 2/2013). Neobsahuje identifikaci subjektu, u kterého byla diplomová práce zpracována (dále jen „dotčený subjekt“) a dále informace, které jsou dle rozhodnutí dotčeného subjektu jeho obchodním tajemstvím či utajovanými informacemi.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Andrýsková Hana, Bc.

Účetnictví a finanční řízení podniku (6208T117)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává diplomovou práci s názvem:

Konsolidace účetní závěrky vybraného koncernu

v anglickém jazyce:

Consolidation of Financial Statements of the Selected Group

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

- HARNA, L. Konsolidovaná účetní závěrka. 1. vyd. Praha: BILANCE, 1996.
HARNA, L. Konsolidovaná účetní závěrky komentář. Praha: BILANCE, 2002.
LOJA, R. Konsolidovaná účetní závěrka-příručka. 1. vyd. Praha: BILANCE, 2002.
ZELENKA, V. Goodwill. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-22-1.
ZELENKA, V. A M. ZELENKOVÁ. Konsolidace účetních výkazů. Praha: Ekopress, 2013 ISBN 978-80-86929-95-8.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jaroslava Rajchlová, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2014/2015.

L.S.

---

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
Ředitel ústavu

---

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 28.2.2015

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá zpracováním konsolidované účetní závěrky. Práce obsahuje teoretická východiska pro zpracování konsolidované účetní závěrky, postupové kroky jednotlivých metod konsolidace a teoretická východiska pro zhodnocení přístupu. Teoretické poznatky jsou poté aplikovány při sestavení konsolidované účetní závěrky vybraného podniku.

ABSTRACT

This diploma thesis deals with the consolidated financial statements. The thesis includes theoretical basis for the preparation of consolidated financial statements, the individual process steps consolidation methods and evaluation approach. Then theoretical knowledge is applied in preparing the consolidated financial statements of the chosen company.

KLÍČOVÁ SLOVA

Konsolidovaná účetní závěrka, konsolidace, konsolidační celek, mateřský podnik, dceřiný podnik, přidružený podnik, metody konsolidace, míra vlivu.

KEY WORDS

Consolidated financial statement, consolidation, consolidation group, the parent company, subsidiary, entity associated, methods of consolidation, level of impact.

Bibliografická citace mé práce

ANDRÝSKOVÁ, H. *Konsolidace účetní závěrky vybraného koncernu*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2015. 113 s. Vedoucí diplomové práce Ing.Jaroslava Rajchlová, Ph.D..

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a vypracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000Sb. o právu autorském, a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně .....

podpis .....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Jaroslavě Rajchlové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování této práce a pracovníkům vybraného podniku za vstřícnost a poskytnuté informace.

Zvláštní poděkování bych ráda věnovala rodině, zvláště rodičům, za všestrannou podporu po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod.....	10
1. TEORETICKÁ ČÁST	12
1.1. Sdružování a spojování podniků	12
1.1.1. Typy fúzí a akvizic	13
1.1.2. Fúze.....	14
1.1.3. Akvizice	15
1.1.4. Výhody/nevýhody fúzí a akvizic	15
1.1.5. Synergický efekt	16
1.2. Konsolidovaná účetní závěrka	17
1.3. Vymezení základních pojmů.....	22
1.4. Konsolidační celek	23
1.4.1. Míra vlivu	23
1.4.2. Rozhodující, podstatný a společný vliv	25
1.5. Konsolidační rozdíl	29
1.6. Systém konsolidace.....	30
1.7. Metody konsolidace účetní závěrky	31
1.7.1. Plná metoda.....	31
1.7.2. Ekvivalenční metoda.....	34
1.7.3. Poměrná metoda	35
1.8. Vylučování vzájemných vztahů	37
1.9. Zhodnocení změny konsolidačního celku na ekonomickou situaci koncernu ..	38
Seznam použité literatury	41
Seznam obrázků	44
Seznam tabulek.....	44

Úvod

V současné době je na ekonomické subjekty kladen stále větší tlak na rozšiřování a upevňování jejich pozice na trhu. Jedna z možností rozšiřování je sdružování a spojování podniků, čímž si subjekt buduje lepší konkurenceschopnost. Propojením podniků vznikají takzvané podnikové kombinace. V rámci podnikové kombinace se členové navzájem ovlivňují a spojení podniků má především ekonomický význam. Nejčastější forma propojení ekonomických subjektů je fúze a akvizice. Tato diplomová práce se bude zabývat kapitálovou akvizicí.

Kapitálová akvizice je charakteristická tím, že jeden subjekt získá koupí podílu na vlastním kapitálu majetkovou účast a podíl na hlasovacích právech v jiném ekonomickém subjektu. V rámci této akvizice zůstává všem podnikům jejich právní subjektivita. Postupným zvyšováním počtu podnikových kombinací bylo nutno stanovit postup, jak zobrazit dopad propojenosti na vlastníka podílu. Ucelený pohled na skupinu propojených podniků podává konsolidovaná účetní závěrka. Již od 19. století se začalo uvažovat o propojených podnicích jako jednom celku, a byla poprvé sestavena konsolidovaná účetní závěrka.

Konsolidované účetní výkazy neslouží pro daňové účely, ale jsou důležité pro vlastníky, kteří díky nim získávají informace o ekonomické a finanční situaci kapitálově propojených podniků. Konsolidované výkazy lze sestavit několika způsoby, tato diplomová práce se bude zabývat sestavením konsolidované účetní závěrky dle české právní úpravy.

Cílem diplomové práce je sestavení konsolidované účetní závěrky a následné zhodnocení ekonomické situace při změně konsolidačního celku. Práce bude rozdělena do čtyř částí. První část se bude věnovat teoretickým poznatkům, které budou podkladem pro zpracování dalších částí. Kromě základních pojmů obsahující akvizici, konsolidovanou účetní závěrku, mateřská společnost, konsolidační celek, konsolidační rozdíl a jiné, budou uvedeny jednotlivé metody konsolidace včetně postupových kroků. Teoretická část bude zakončena vybranými ukazateli pro zhodnocení finanční a ekonomické situace propojené skupiny a mateřské společnosti.

Druhá část diplomové práce se bude věnovat představení vybrané skupiny podniků, včetně vymezení konsolidačního celku a zobrazení vazeb mezi členy tohoto celku. Budou vymezeny míry vlivu a stanoveny metody konsolidace pro jednotlivé členy.

Další část, tedy třetí, bude věnována samotné konsolidaci. Bude provedena konsolidace rozvahy a výkazu zisku a ztrát pro jednotlivé členy celku. Závěrem této části bude provedena celková konsolidace a bude sestavena konsolidovaná rozvaha a konsolidovaný výkaz zisku a ztráty.

Čtvrtá a poslední část se bude zabývat zhodnocením změny konsolidačního celku na ekonomickou situaci koncernu. Na základně vybraných ukazatelů bude provedeno zhodnocení zkonsolidovaných účetních výkazů s individuálními výkazy mateřské společnosti. Bude zde zhodnoceno, zda propojení společností mělo pozitivní vliv na matku, tedy jestli došlo k synergickému efektu.

1. Teoretická část

1.1. Sdružování a spojování podniků

V ekonomice běžně dochází ke spolupráci (sdružování) podniků. Teorii problematiky nejlépe řeší Marek Vochozka, Petr Muláč a kolektiv.¹ Existuje několik forem, jak se podniky sdružují, od prosté spolupráce až po spojování podniků.

Sdružováním podniků se rozumí vzájemná spolupráce. Někdy je taková spolupráce označována jako korporace. Korporace lze také charakterizovat jako v různé míře ekonomicky a právně spojené podniky. Typickým příkladem korporace je trust, kartel, koncern, holding a konsorcium.

Spojování podniků lze charakterizovat jako soustřeďování podnikatelských činností a výrobních faktorů do stále větších podnikatelských celků. Spojování podniků je typickým rysem globalizace a je často označováno jako koncentrace. Spojování podniků (koncentrace) má dvě formy. První je fúze (sloučení, splynutí) a druhá je akvizice. Diplomová práce se nadále bude zabývat spojováním podniků.

Obecně je pro spojování podniků používána anglická zkratka M&A, tedy Mergers and Acquisitions. Merger znamená fúzi, tedy sloučení či splynutí. Acquisition znamená akvizici, tedy získání nebo nabytí. K fúzi/akvizici dochází tehdy, když dva nebo více podniků spojí všechny činnosti nebo jejich části. Rozdíly mezi fúzí a akvizicí se týkají velikostí jednotlivých společností v podnikové kombinaci, vlastnictví a řízení podniků.²

Obecný cíl je růst akcionářské hodnoty. Hodnota nově vzniklého subjektu musí převyšovat součet hodnot původních subjektů (synergický efekt) a pokrýt náklad procesu koncentrace. Obecný cíl lze dělit na následující dílčí motivy koncentrace:

- úspory z rozsahu,
- úspory při pořizování výrobních faktorů,
- růst podílu na trhu,
- koncentrace kapitálu a znalostí,

---

¹ VOCHOZKA, M., MULÁČ, P., aj. *Podniková ekonomika*. 2012. s. 180-183.

² GLENLAKE PUBLISHING COMPANY. *Mergers and Acquisitions*. 2000. s. 2-10.

- přesuny daní,
- diverzifikace činnosti, snižování rizika výkyvů v hospodaření.

1.1.1. Typy fúzí a akvizic

V praxi dochází ke spojování podniků z jednoho či více odvětví trhu. Z tohoto hlediska autoři dělí fúze a akvizice na jednotlivé typy. Haim Levy, Marshall Sarnat a kolektiv je dělí na základní tři typy.³

Horizontální

Horizontální typ představuje spojení společností, které se pohybují ve stejném oboru a jsou relativně na stejné úrovni. Může se jednat o přímé konkurenty. Hlavním důvodem pro spojení takových společností jsou úspory z rozsahu, výzkum, management a zvětšení tržního podílu. Spojení znamená úbytek konkurence na trhu. Příkladem mohou být výrobci automobilů, kteří se spojují do větších celků. Horizontální spojení podniků může vést ke vzniku dominantního postavení na trhu.

Vertikální

Za vertikální typ spojení společností je označovaná situace, při které dochází ke spojení společností s navazující či doplňující činností. Společnost ovládne buď svého dodavatele, nebo odběratele. Motivem ke spojení je snížení závislosti na dodavatelích, zajištění dodávek surovin a zajištění odbytu výrobků.

V dnešní době mají vertikální fúze/akvizice velký význam. Vytvářejí se sítě podniků, které spolupracují a společně dokážou skloubit podmínku požadované kvality a nízké ceny při vysoké spolehlivosti dodávek. Síť podniků zajišťují někdy až celý proces od zpracování prvotních surovin po distribuci ke konečnému zákazníkovi.⁴

Konglomerátní

Posledním typem spojení společností je konglomerátní typ. Jedná se o spojení společností, které mají naprosto odlišnou činnost podnikání. Konglomerátní spojení

³ LEVY, H., SARNAT, M., aj. *Kapitálové investice a finanční rozhodování*. 1999. s. 819.

⁴ VOCHOZKA, M., MULÁČ, P., aj. *Podniková ekonomika*. 2012. s. 183.

společností je nejnáročnější. Důvodem ke spojení je diverzifikace rizika, které vyplývá ze závislosti na jednom odvětví, a úspory ze sortimentu.

1.1.2. Fúze

Spojení podniků formou fúze znamená, že ze dvou či více subjektů vzniká subjekt jeden.⁵ Podrobněji se věnuje fúzím Jakub Slavík.⁶ Fúzi lze charakterizovat jako majetkoprávní operaci, při níž všechny majetek a závazky přebírané společnosti přecházejí do vlastnictví pokračující/nově vzniklé společnosti. Fúzi lze tedy považovat za vyšší formu akvizice.

Sloučení (A + B → A)

Fúze sloučením znamená, že přebíraná společnost zaniká bez likvidace a veškerý její majetek a závazky přecházejí na nástupnickou, kupující společnost. Fúze sloučením se podobá přímému nákupu firmy. Oba postupy se ale liší právní úpravou a daňovými aspekty. Platí, že fúze sloučením je administrativně náročnější a daňově neutrální. Zatímco přímý nákup firmy je administrativně jednodušší, ale platí se při něm daň z převodu nemovitostí. Přímý nákup je výhodnější u malých firem, kde administrativní nenáročnost a s ní spojené úspory nákladů převáží zaplacenou daň.

Splynutí (A + B → C)

Při fúzi splynutím zanikají původní společnosti a vzniká zcela nová společnost pod novým jménem. Tato nová společnost přebírá majetek a závazky zanikajících společností.

---

⁵ VOCHOZKA, M., MULÁČ, P., aj. *Podniková ekonomika*. 2012. s. 182.

⁶ SLAVÍK, J. *Finanční průvodce ne finančního manažera: Jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*. 2013. s. 132-135.

1.1.3. Akvizice

Akvizicí se rozumí koupě akcií cílové firmy. Dochází ke změně mocenských poměrů, ale nadále pokračují dva subjekty. Akvizice probíhá přátelsky (se souhlasem managementu ovládnutého podniku) nebo nepřátelsky. Při nepřátelské akvizici není bráno v potaz rozhodnutí managementu, ale zájemce se obrací na akcionáře s nabídkou odkupu jejich podílů.⁷

K akvizicím dochází většinou v době, kdy společnosti chtějí investovat a hledají společnost, která jim pomůže dosáhnout větší síly na trhu. A naopak jiné společnosti vědí, že mají problémy přežít v náročných ekonomických podmínkách. Slabší společnost se nechá koupit silnější a společně můžou dosáhnout větší efektivity. Akvizice může být majetková nebo kapitálová. Při **majetkové** akvizici kupující přebírá majetek či závazky společnosti. **Kapitálová** akvizice je v podstatě převod vlastnického podílu. Mohou při ní vznikat větší celky a mateřská společnost může vlastnit několik dceřiných společností, nad nimiž přebírá kontrolu.⁸

Kapitálové akvizice lze chápat také jako formu podnikových kombinací a přeměn. Významné jsou především akvizice, při kterých nabyvatel získá převodem obchodních podílů podstatný nebo rozhodující vliv. Akvizicemi se vytváří ekonomická skupina, která se v mnoha směrech chová, jako jeden podnik.⁹ Každá společnost v rámci skupiny vytváří individuální účetní závěrku, která informuje o finanční situaci. Po vytvoření individuálních účetních závěrek se zpracovává konsolidovaná účetní závěrka, která zobrazuje informace o finanční situaci celé skupiny. Diplomová práce se v dalších kapitolách bude zabývat konsolidovanou účetní závěrkou.

1.1.4. Výhody/nevýhody fúzí a akvizic

Spojování podniků má své výhody a nevýhody, které vyplývají z výše uvedeného textu. Mezi výhody patří:

---

⁷ VOCHOZKA, M., MULÁČ, P., aj. *Podniková ekonomika*. 2012. s. 182.

⁸ JANIŠOVÁ, D., KŘIVÁNEK, M. *Velká kniha o řízení firmy: Praktické postupy pro úspěšný rozvoj organizace*. 2013. s. 287-290.

⁹ VOMÁČKOVÁ, H. *Účetnictví akvizic, fúzí a jiných vlastnických transakcí*. 2005. s. 298-301.

- synergické efekty,
- poměrně přesná legislativa,
- daňové důvody např. převod nemovitosti bez daně z převodu,
- účetní důvody např. zaúčtování hodnoty majetku na základně ocenění znalcem,
- možná diverzifikace zaměření výsledné firmy.

K nevýhodám naopak patří:

- finančně nákladný proces např. zapojení právníků, znalců atd.,
- časově náročný proces,
- riziko odchodu schopných a zkušených zaměstnanců.¹⁰

1.1.5. Synergický efekt

Hlavním z důvodů, proč dochází ke spojování podniků, je dosažení takzvaného synergického efektu. Synergie je často vysvětlována na příkladu $1 + 1 = 3$. Synergický efekt je naplněn tehdy, když nová hodnota spojených firem je odlišná než součet hodnot obou předchozích. Může se jednat například o změnu výnosů, nákladů, zisku a jiných ukazatelů v nejširším slova smyslu. Synergický efekt může mít tři podoby:

- kladný (nová hodnota celku je vyšší než předchozí hodnoty jeho částí),
- záporný (nová hodnota celku je nižší než předchozí hodnoty jeho částí),
- sterilní (nová hodnota celku je stejná jako předchozí hodnoty jeho částí).¹¹

Při sestavování konsolidované účetní závěrky po připojení nové účetní jednotky do konsolidačního celku, je potřeba zjistit, zda bylo dosaženo kladného synergického efektu, tedy jestli si konsolidační celek celkově polepšil či nikoliv.

---

¹⁰ JANIŠOVÁ, D., KŘIVÁNEK, M. *Velká kniha o řízení firmy: Praktické postupy pro úspěšný rozvoj organizace*. 2013. s. 293.

¹¹ MIKOLÁŠ Z. *Jak zvýšit konkurenceschopnost podniku: Konkurenční dynamika a potenciál podnikání*. 2005. s. 29.

1.2. Konsolidovaná účetní závěrka

Vladimír Zelenka a Marie Zelenková zpracovali následující kapitolu nejvýstižněji.¹² Existuje několik definic pro konsolidovanou účetní závěrku. Některé definice jsou stručné, ale jiné jsou vytvořeny jako vodítko pro řešení složitějších případů.

„Konsolidovanou účetní závěrkou se rozumí účetní závěrka sestavená a upravená metodami konsolidace.“¹³

„Konsolidovaná účetní závěrka je účetní závěrka sestavená za mateřský podnik a všechny jeho dceřiné podniky, u nichž nebyla využita případná možnost nezahrnutí, do které byly stanovenými způsoby zahrnuty všechny společné a přidružené podniky, u nichž rovněž nebyla využita případná možnost nezahrnutí.“¹⁴

Konsolidovaná účetní závěrka je taková závěrka, která je sestavena za skupinu samostatných jednotek, které jsou spolu vzájemně propojeny. Existuje několik způsobů propojení:

- na základě držení vlastnických podílů,
- na základě smluvního uspořádání,
- na základě personální spřízněnosti,
- na základě příbuznosti předmětu činnosti,
- na základě jiným způsobem aplikované míry vlivu atd.

Stejně jako u účetní závěrky, také u konsolidované účetní závěrky je hlavní funkcí poskytování relevantních informací o finanční situaci, výkonnosti a změnách finanční situace účetní jednotky zejména pro externí uživatele. Konsolidovaná účetní závěrka je smysluplná tehdy, pokud je sestavena za skupinu jednotek, u kterých má smysl sledovat finanční situaci, výkonnost a peněžní toky. Vhodným kritériem pro uspořádání

---

¹² ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 13-20.

¹³ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

¹⁴ HARNA, L. *Současná problematika konsolidace*. 2006. s. 24.

skupiny je propojení investora a jednotky, do které investoval, na základně míry vlivu zajišťující pro investora možnost těžit z této jednotky ekonomické efekty.

Zákon určuje, které účetní jednotky musí vyhotovit navíc i výroční zprávu, kdy mají povinnost nechat účetní závěrku ověřit auditorem a jakým způsobem jsou povinny svoji účetní závěrku zveřejňovat.¹⁵

Informace v účetní závěrce musí být spolehlivé, srovnatelné a srozumitelné. Účetní závěrka má podat věrné a poctivé informace o majetku, vlastním kapitálu, závazcích, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření podniku, které jsou určeny pro vedení podniku, investory a věřitele.¹⁶

Společnost, která sestavuje konsolidovanou účetní závěrku, se nazývá konsolidující účetní jednotka. Společnost, která patří do konsolidace a je vlastněna nebo ovládána, se nazývá konsolidovaná účetní jednotka.

V České republice je konsolidace upravena v zákoně o účetnictví, prováděcích vyhláškách k zákonu o účetnictví a v českých účetních standardech, které se týkají konsolidace účetní závěrky. Český účetní standard pro podnikatele č. 20 Konsolidovaná účetní závěrka řeší problematiku nejpodrobněji. Jsou zde vymezeny základní pojmy, konsolidační pravidla, charakteristiky jednotlivých metod a pravidla pro konsolidaci přehledu o peněžních tocích. Konsolidaci také vymezují mezinárodní účetní standardy IFRS (International Financial Reporting Standards). V zákoně o účetnictví se v § 19a vymezuje použití IFRS pro konsolidaci. Některé jednotky musí závěrku sestavit podle standardů IFRS. Ostatní konsolidující účetní jednotky standardy IFRS pro sestavení závěrky použít mohou.

Povinnost sestavení konsolidované účetní závěrky

Zákon o účetnictví v § 22a určuje podmínky, za kterých musí konsolidující účetní jednotka sestavit konsolidovanou účetní závěrku. Tento paragraf se nevztahuje na účetní jednotky, které jsou bankami nebo provozují pojišťovací nebo zajišťovací činnost podle

---

¹⁵ KOVANICOVÁ, D. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. 2004. s. 220.

¹⁶ ŠTEREK, K., OTRUSINOVÁ, M. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2013. s. 237.

jiných právních předpisů, nebo jsou emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu. Konsolidující účetní jednotka je povinna sestavit konsolidovanou účetní závěrku, pokud ke konci rozvahového dne daného účetního období splní společně s účetními jednotkami ve skupině alespoň dvě z následujících kritérií:

- aktiva celkem činí více než 350 000 000 Kč, aktivy celkem se rozumí úhrn zjištěný z rozvahy v ocenění neupraveném o položky podle § 26 odst. 3,
- roční úhrn čistého obratu činí více než 700 000 000 Kč, ročním úhrnem čistého obratu se rozumí výše výnosů snížená o prodejní slevy, dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobená dvanácti,
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců, včetně případů pracovního vztahu člena k družstvu, zjištěný způsobem stanoveným na základě zvláštního právního předpisu, činí v průběhu účetního období více než 250.¹⁷

Konsolidující účetní jednotka může dle zákona z konsolidace vyloučit konsolidované jednotky, které jsou jednotlivě i dohromady nevýznamné z hlediska poskytnutí věrného a poctivého obrazu a finanční situace konsolidačního celku. Dále může z konsolidace vyloučit jednotky, u nichž nemůže dlouhodobě uplatnit svůj vliv na řízení a nakládat s majetkem. Také se nezahrnuje konsolidovaná účetní jednotka, jsou-li její akcie nebo podíly drženy výhradně za účelem prodeje.¹⁸

Prvním krokem k sestavení konsolidované účetní závěrky je agregace účetních výkazů rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Je potřeba zajistit, aby všechny jednotky měly výkazy ve stejné struktuře. Pokud konsolidující jednotka zveřejňuje výkazy v plném rozsahu, musí se konsolidované jednotky přizpůsobit a předělat své výkazy také do plného rozsahu. Podobně se postupuje při úpravě struktury majetku, závazků, výnosů a nákladů. Když nastane problém při sjednocování výkazů účetních jednotek, je třeba hledat kompromisy, a potom tyto kompromisy uvést v příloze konsolidované účetní závěrky.¹⁹

---

¹⁷ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

¹⁸ HARNA, L. *Konsolidovaná účetní závěrka: komentář*. 1996. s. 28-29.

¹⁹ HARNA, L. *Současná problematika konsolidace*. 2006. s. 18-19.

Datum akvizice

Důležitým okamžikem pro správné konsolidační úpravy v prvním roce konsolidace je stanovení data akvizice a k němu přiřazení odpovídajících podílů vlastního kapitálu a výpočet konsolidačního rozdílu. Datum nákupu cenných papírů či podílu se nemusí vždy shodovat se správným datem akvizice pro konsolidaci.

Současné pojetí konsolidace je založeno na vzniku skutečnosti ovládní konsolidovaných účetních jednotek. Tedy datem akvizice je datum, od kterého začne konsolidující jednotka uplatňovat vliv na konsolidované účetní jednotce. Jsou-li například cenné papíry nebo podíly nakoupeny v závěru roku, ale ovládní bude započato začátkem ledna následujícího roku, stane se nakoupený podnik součástí konsolidačního celku až v lednu. Datum započetí ovládní je potřeba sledovat i při postupném nákupu, protože se například z nevýznamné účetní jednotky pro konsolidaci může stát významná. Poté je potřeba umět určit správné datum, od kterého zahrneme danou účetní jednotku do konsolidace.²⁰

Datum sestavení a datum zveřejnění

Konsolidovaná účetní závěrka se sestavuje za dané období k datu účetní závěrky konsolidující účetní jednotky. Individuální účetní závěrky konsolidovaných účetních jednotek by měly být sestaveny ke stejnému okamžiku. Dle zákona je možno zahrnout do konsolidace maximálně tři měsíce staré účetní závěrky konsolidovaných jednotek. V tomto případě je potřeba provést nutné úpravy o důležité skutečnosti, které v tomto období nastaly. Pokud jsou individuální účetní závěrky starší tří měsíců, musí konsolidované účetní jednotky sestavit nové.

Sestavenou konsolidovanou účetní závěrku a výroční zprávu musí zkontrolovat a ověřit auditor. Ověřené dokumenty musí konsolidující účetní jednotka zveřejnit, a to do 30 dnů, nejpozději do konce bezprostředně následujícího účetního období. Zveřejněním je myšleno uložení do sbírky listin v obchodním rejstříku.²¹

---

²⁰ HARNA, L. *Současná problematika konsolidace*. 2006. s. 21-22.

²¹ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

Konsolidační pravidla

Každá konsolidující účetní jednotka stanoví a vyhlásí konsolidační pravidla, podle kterých upraví předkládané údaje pro sestavení konsolidované účetní závěrky. Společně s vyhlášením pravidel také vyhlásí vymezení konsolidačního celku ve formě organizačního schématu. Konsolidační pravidla zpravidla obsahují:

- způsoby oceňování majetku a závazků,
- požadavky na údaje určené pro konsolidaci, které předkládají konsolidované podniky,
- termíny předkládání údajů, termíny předložení konsolidovaných účetních závěrek nižších konsolidačních celků a termín sestavení konsolidované účetní závěrky za konsolidační celek v případě sestavování konsolidace po jednotlivých úrovních.²²

Konsolidované účetní výkazy

Stejně jako účetní závěrka i konsolidovaná účetní závěrka musí obsahovat předepsané konsolidované účetní výkazy. Konsolidují se všechny účetní výkazy. Povinností je sestavit konsolidovanou rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu k účetní závěrce. Dále je možno sestavit konsolidovaný výkaz peněžních toků a výkaz o změnách vlastního kapitálu.²³

---

²² Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka.

²³ ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 11.

1.3. Vymezení základních pojmů

V této části budou vymezeny základní pojmy spojené s tématem konsolidované účetní závěrky podle zákona o účetnictví a zákona o obchodních korporacích.^{24 25}

Konsolidovaná účetní závěrka

Zákon o účetnictví v §22 definuje konsolidovanou účetní závěrku jako závěrku sestavenou a upravenou metodami konsolidace. Musí být sestavená tak, aby podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace konsolidačního celku.

Konsolidující účetní jednotka

Zákon o účetnictví definuje konsolidující účetní jednotku jako účetní jednotku, která je obchodní společností a je investující osobou. Má za povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku za konsolidační celek.

Konsolidovaná účetní jednotka

Dle zákona o účetnictví je konsolidovanou účetní jednotkou právnická osoba, ve které mají jiné účetní jednotky vliv. Je povinna podrobit se sestavení konsolidované účetní závěrky.

Mateřská společnost (ovládající osoba)

Mateřskou společností (ovládající osobou) je osoba, která může v jiné společnosti uplatňovat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv. Definice je uvedena v zákoně o obchodních korporacích v §74.

Dceřiná společnost (ovládaná osoba)

Dle zákona o obchodních korporacích je za dceřinou společnost označována společnost, ve které ovládající osoba uplatňuje rozhodující vliv.

---

²⁴ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

²⁵ Zákon č. 90/2012 o obchodních korporacích.

Účetní jednotka přidružená

Zákon o účetnictví definuje přidruženou účetní jednotku jako osobu, ve které konsolidující účetní jednotka uplatňuje podstatný vliv.

Účetní jednotka pod společným vlivem

V zákoně o účetnictví je definována účetní jednotka pod společným vlivem jako osoba, ve které konsolidující nebo konsolidovaná účetní jednotka uplatňuje společný vliv.

1.4. Konsolidační celek

V rámci sestavení konsolidované účetní závěrky je třeba věnovat pozornost klíčové fázi procesu, kterou je vymezení konsolidačního celku a charakteru vztahů mezi jednotkami. Na základě správně stanoveného konsolidačního celku a vztahů je následně sestavená konsolidovaná účetní závěrka pro externí uživatele relevantní a spolehlivá. Konsolidační celek tvoří mateřský podnik a podniky, které budou zahrnuty do konsolidace, respektive všechny podniky dceřiné, přidružené nebo podniky pod společným vlivem, pokud nebyly vyloučeny z konsolidace dle právních předpisů. Dle zákona o účetnictví a prováděcích vyhlášek tvoří konsolidační celek konsolidující účetní jednotka a konsolidované účetní jednotky. Pro sestavení konsolidačního celku je důležité určit míru vlivu jedné účetní jednotky na druhé.²⁶

Vymezení konsolidačního celku by mělo být ověřeno auditorem jako součást ověření konsolidované účetní závěrky. Měla by být rozpoznána a odmítnuta taková vyloučení z konsolidace, která nejsou prokazatelně podložena uvedenými důvody a navíc existují mezi konsolidovanou skupinou podniků a vyloučenými podniky významné transakce.²⁷

1.4.1. Míra vlivu

Míra vlivu je podstatná pro určení, které společnosti budou zahrnuty do konsolidačního celku a jaká metoda konsolidace bude použita. Prakticky míra vlivu představuje podíl

---

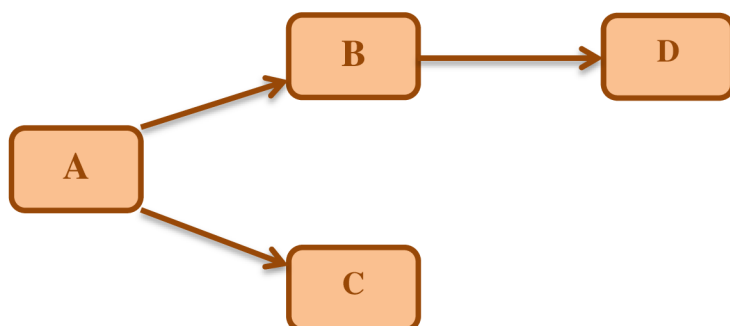
²⁶ ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 21-50.

²⁷ HARNA, L. *Současná problematika konsolidace*. 2006.

na základním kapitálu, který přináší podíl na hlasovacích právech, kterým vzniká vliv na jinou účetní jednotku. Základním dělením je dělení na vliv přímý a nepřímý. **Přímý vliv** znamená získání podílu na základním kapitálu a tím získání hlasovacích práv bez prostředníka. **Nepřímý vliv** znamená získání podílu prostřednictvím vkladu do jiné účetní jednotky.²⁸

Příklad přímého a nepřímého vlivu

Na základně předchozích informací byl zpracován příklad.²⁹

Obr. 1: Přímý a nepřímý vliv
(Zdroj: vlastní zpracování)

Podnik A má **přímý vliv** v podnicích B a C, protože koupil podíly na základním kapitálu těchto podniků, a tím získal i podíly na hlasovacích právech.

Podnik B má v podniku D také **přímý vliv**, protože do podniku D investovat a koupil podíl na základním kapitálu, který souvisel s příslušným podílem na hlasovacích právech.

Díky koupi podílu podniku B v podniku D získal podnik A **nepřímý vliv** v podniku D. Sám podnik A sice nekoupil podíl na základním kapitálu podniku D, ale má vliv v podniku B, díky kterému může určitým vlivem ovlivňovat právě podnik D.

²⁸ FEDOROVÁ, A. *Konsolidace účetní závěrky*. 2014.

²⁹ Příklad přímého a nepřímého vlivu. Vlastní zpracování.

Mimo přímý a nepřímý vliv existuje také vliv, který je založen na dohodě o hlasovacích právech, která jsou odlišná od podílu na základním kapitálu. Může se například jednat o prioritní akcie, u kterých vzniká nárok na vyšší dividendy na úkor nižších nebo nulových hlasovacích práv. Posledním typem vlivu jsou dohody, se kterými se váže existence vlivu na jiný subjekt. Dohodou může být sjednané právo jmenovat vedení podniku bez ohledu na skutečnou výši vkladu, a uplatňovat tak rozhodující vliv.³⁰

1.4.2. Rozhodující, podstatný a společný vliv

Jednotlivé vlivy jsou určovány na základě procentuálního vlastnictví hlasovacích práv v ovládané osobě. Konsolidující účetní jednotka může dosahovat jednotlivých vlivů přímo i nepřímo. Minimum hlasovacích práv pro zařazení do vlivů je 20%. Pokud účetní jednotka vlastní v jiné jednotce méně než 20% hlasovacích práv, je to považováno za nepodstatný vliv a zpravidla se tento vliv nepromítne do konsolidované účetní závěrky. Podle určení vlivů je použita správná metoda konsolidace.³¹

Rozhodující vliv je nejintenzivnější typ vlivu (ovládání) jedné účetní jednotky nad jinou. Tento typ vlivu vzniká, pokud ovládací osoba má alespoň 40% hlasovacích práv na osobě ovládané. Může také vzniknout při vlastnictví méně než 40% hlasovacích práv, ale jenom tehdy, kdy lze jednoznačně tvrdit, že jedna účetní jednotka má oproti ostatním rozhodující vliv při řízení ovládané osoby. Rozhodující vliv může vzniknout také na základě dohody. V rámci existujícího rozhodujícího vlivu mluvíme o mateřské a dceřiné společnosti. Mateřská společnost je společnost, která má jednu nebo více dceřiných společností. Dceřinou společností je společnost, která je ovládána mateřskou společností. V konsolidované účetní závěrce se pro tento typ vlivu používá metoda plné

---

³⁰ HARNA, L. *Konsolidovaná účetní závěrka: komentář*. 1996.

³¹ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

konsolidace. Rozhodující vliv je obvykle uplatňován jediným investorem, mezinárodní účetní standardy však řeší i takzvaný společný rozhodující vliv.³²

Podstatným vlivem se rozumí vliv na řízení nebo provozování účetní jednotky, který není rozhodující ani společný. Podstatný vliv vzniká při vlastnictví nejméně 20%, ale nejvýše 40% hlasovacích práv. Účetní jednotka podléhající podstatnému vlivu je označována jako společnost přidružená nebo také jako společnost pod podstatným vlivem. Investující podnik může být označován jako investor do přidružené společnosti nebo společnost s podstatným vlivem. Zachycení vztahu pro účely sestavení konsolidované účetní jednotky se používá ekvivalenční metoda. Podstatného vlivu, stejné jako rozhodujícího, lze také dosáhnout na základně dohody, i při nesplnění vymezeného procenta hlasovacích práv.³³

Společným vlivem se rozumí vliv, kdy osoba v konsolidačním celku společně s jednou nebo více osobami, které nejsou zahrnuty do konsolidace, ovládají jinou osobu. Ovládaná osoba je označována za osobu pod společným vlivem. Pokud společný vliv uplatňují dvě osoby, mají tyto osoby stejný podíl na hlasovacích právech, a společně lze tato práva považovat za rozhodující. Společný vliv by měl tedy být více než 40%. Pro tento typ vztahu účetních jednotek se používá metoda poměrné konsolidace.³⁴

Kritéria pro určení vlivů se podle českých předpisů v některých bodech liší od mezinárodních účetních standardů. Zásadním rozdílem je hranice pro určení rozhodujícího vlivu v mezinárodních účetních standardech až od hranice 50% hlasovacích práv. V českých předpisech je hranice už od 40% hlasovacích práv, pokud jiná jednotka nedisponuje minimálně se stejným procentem hlasovacích práv.³⁵

---

³² ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 21-50.

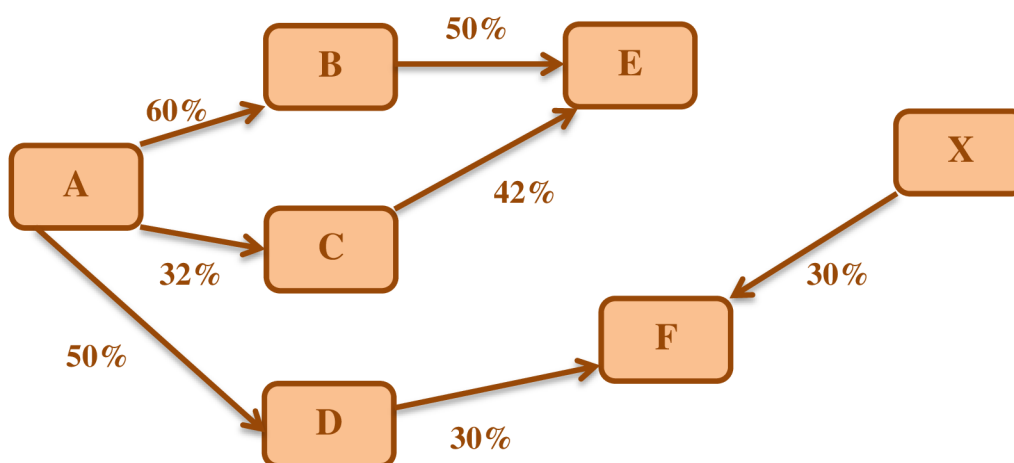
³³ ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 21-50.

³⁴ ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 21-50.

³⁵ ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 21-50.

Příklad výpočtu míry vlivu

Na základně předchozích informací byl zpracován příklad.³⁶

Obr. 2: Schéma skupiny
(Zdroj: vlastní zpracování)

Výše uvedený obrázek číslo 2 zobrazuje schéma kapitálově propojené skupiny podniků. Společnost A je konsolidující účetní jednotka a další společnosti jsou konsolidované a musí se konsolidaci podrobit. Dále budou vypočítány majetkové účasti a podíly na hlasovacích právech. Na základě výpočtů bude zvolen vliv, který konsolidující společnost kontroluje v jednotlivých společnostech a bude stanovena metoda konsolidace.

Společnost A – Jedná se o konsolidující účetní jednotku, která má povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku. Nejprve ale musí správně určit konsolidující celek a zvolit metody konsolidace pro jednotlivé konsolidované účetní jednotky. Ve společnosti A nemá nikdo kapitálovou účast.

Společnost B – Konsolidující účetní jednotka A ovládá společnost B na základně přímo držených akcií ve výši 60%. V tomto případě je míra vlivu shodná, tedy 60%. Jedná se o rozhodující vliv a bude použita plná metoda konsolidace, menšinový podíl

³⁶ Příklad výpočtu majetkové účasti a podílu na hlasovacích právech. Vlastní zpracování.

představuje 40%. Společnost B se stává dceřinou společností a společnost A je v tomto vztahu společností mateřskou.

Míra vlivu = 60%

Společnost C – Stejně jako u společnosti B má zde ovládající osoba pouze přímý vliv ve výši 32%. Míra vlivu je 32%. To znamená, že společnost A má ve společnosti C podstatný vliv, proto bude použita ekvivalenční metoda konsolidace. Společnost C je tedy přidruženým podnikem ke společnosti A.

Míra vlivu = 32%

Společnost D – Společnost D je ve stejném postavení jako společnost B. Jedná se o přímý vliv společnosti A, a společnost D je dceřinou společností, zatímco společnost A je společností mateřskou. Je zde uplatňován rozhodující vliv a bude použita plná metoda konsolidace. Nekontrolní (menšinový) podíl je ve výši 50%.

Míra vlivu = 50%

Společnost E – Společnost E konsolidující účetní jednotka A drží prostřednictvím nepřímo držených akcií přes společnosti B a C. Míra vlivu je ve výši 30%. Zde se počítá pouze s vazbou přes společnost B, protože zde uplatňuje společnost A rozhodující vliv. Společnost E je dceřinou společností a společnost A je mateřská. Na základě výše míry vlivu bude použita metoda ekvivalenční.

Míra vlivu = 60% * 50% = 30%

Společnost F – Ve společnosti F má společnost A nepřímý vliv prostřednictvím společnosti D, kde má rozhodující vliv. Míra vlivu je zde ve výši 15%. Na základě

dohody je společnost F pod společným vlivem D a X. Jelikož se v tomto případě jedná o společný vliv, bude použita poměrná metoda konsolidace

Míra vlivu = 50% * 30% = 15%

Společnost X – Společnost X není součástí uvedeného konsolidačního celku. Uplatňuje pouze společný vliv na společnosti F. X má s D uzavřenou smlouvu o společném ovládní jednotky F. Nebude zahrnuta do konsolidace.

1.5. Konsolidační rozdíl

Problematiku konsolidačního rozdílu nejlépe vystihuje Lubomír Harna.³⁷ Konsolidační rozdíl vyjadřuje rozdíl mezi pořizovací cenou příslušných cenných papírů a odpovídajícího podílu na vlastním kapitálu nakoupeného podniku ke dni akvizice. Za den akvizice se považuje datum, od něhož začíná kupující účetní jednotka uplatňovat příslušný vliv. Nakoupené cenné papíry nebo podíly nemusí odpovídat hodnotě získaného podílu na ceně podniku, proto je třeba vyčíslit konsolidační rozdíl.

Vzorec pro výpočet je:

$$\text{konsolidační rozdíl} = \text{pořizovací cena CP} - (\% \text{nabytého vlastnického podílu} \times \text{VK})^{38}$$

Příklad výpočtu konsolidačního rozdílu

Na základně předchozích informací byl zpracován příklad³⁹ Účetní jednotka A nakoupila cenné papíry jednotky B za pořizovací cenu 200tis. Kč. Nakoupené cenné papíry představují 25% obchodní podíl v jednotce B. Vlastní kapitál jednotky B, ke dni akvizice, byl 700tis. Kč. Jaký zde vznikl konsolidační rozdíl?

$$\text{KR} = 200\,000 - (25\% * 700\,000) = \underline{25\,000 \text{ Kč}} \Rightarrow \text{KLADNÝ KONSOLIDAČNÍ ROZDÍL}$$

³⁷ HARNA, L. *Současná problematika konsolidace*. 2006.

³⁸ LOJA, R. *Konsolidovaná účetní závěrka: příručka*. 2002. s. 64-65.

³⁹ Příklad výpočtu konsolidačního rozdílu. Vlastní zpracování.

Ve většině případů se předpokládá, že účetní jednotka nakupuje jednotku, která produkuje určitě zisk, to znamená, že nakupuje i tuto schopnost zisk generovat. V tomto případě je cena nakupovaných cenných papírů vyšší, než aktuální hodnota příslušného podílu na vlastním kapitálu nakupované účetní jednotky. Po výpočtu tedy vzniká **kladný konsolidační rozdíl**.

V určitých případech může vzniknout i **záporný konsolidační rozdíl**, když jsou cenné papíry prodány pod hodnotou podílu na vlastním kapitálu. Příkladem může být účetní jednotka, která je dlouhodobě ztrátová a potřebuje restrukturalizaci.

Někdy je kladný konsolidační rozdíl nazýván také jako „GOODWILL“ a záporný konsolidační rozdíl jako „BADWILL“.⁴⁰

Konsolidační rozdíl se počítá pouze jednou, a to ke dni akvizice. V dalších letech se snižuje odpisováním. Dle českého zákona o účetnictví je konsolidační rozdíl možno odpisovat rovnoměrně až po dobu dvaceti let. Obvykle se konsolidační rozdíl odpisuje celých 20 let, pokud neexistují důvody pro kratší dobu odpisování. *„Zvolená doba odpisování musí být spolehlivě prokazatelná a nesmí porušovat princip věrného a poctivého obrazu předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.“*⁴¹

Kladný konsolidační rozdíl je zachycen v aktivech rozvahy konsolidované účetní závěrky a je postupně odpisován do nákladů. Zatímco záporný konsolidační rozdíl je zachycen v pasivech konsolidované účetní závěrky a je postupně odpisován do výnosů.⁴²

1.6. Systém konsolidace

Konsolidace účetní závěrky může být provedena přímo nebo nepřímo.

Přímá konsolidace – Systém přímé konsolidace spočívá v konsolidaci všech účetních jednotek konsolidačního celku najednou.

---

⁴⁰ ZELENKA, V. *Goodwill: Principy vykazování v podniku*. 2006.

⁴¹ Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka.

⁴² FIREŠ, B., HARNA, L. *Mezinárodní účetní standardy. Konsolidovaná účetní závěrka*. 1997. s. 207-208.

Nepřímá konsolidace – Systém nepřímé konsolidace spočívá v sestavování konsolidované účetní závěrky postupně. Nejprve se sestavují konsolidované výkazy nižších celků, které pak vstupují do konsolidovaných účetních závěrek vyšších konsolidačních celků.⁴³

1.7. Metody konsolidace účetní závěrky

Konsolidující jednotka musí pro sestavení konsolidované účetní závěrky použít tyto metody konsolidace:

- plná,
- ekvivalenční,
- poměrná.⁴⁴

Výběr konsolidační metody je důležitým krokem pro správné sestavení konsolidované účetní závěrky. Při výběru se vychází především z míry vlivu konsolidující jednotky v jednotce konsolidované. Plná metoda je použita při rozhodujícím vlivu, ekvivalenční při podstatném vlivu a metoda poměrná při společném vlivu. Rozdíly metod jsou významné.

1.7.1. Plná metoda

Metoda plné konsolidace se považuje za základní metodu a používá se v případě, kdy mateřský podnik uplatňuje rozhodující vliv v jiném podniku, tedy v podniku dceřiném, a neexistují důvody, které by umožňovaly nezahrnutí do konsolidačního celku. Prakticky tato metoda spočívá v systému sloučení účetních výkazů v plné výši bez ohledu na výši vlastnického podílu po jejich vyloučení, přetřídění a úpravách. Výše vlastnického podílu je řešena vyčleněním menšinových podílů, tedy podílů, které vlastní ostatní společníci na vlastním kapitálu dceřiného podniku.⁴⁵

---

⁴³ Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka.

⁴⁴ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

⁴⁵ FIREŠ, B., HARNA, L. *Mezinárodní účetní standardy. Konsolidovaná účetní závěrka*. 1997. s. 199-258.

Menšinové podíly

Pro vyjádření podílu mateřského podniku se vylučuje z vlastního kapitálu a dosaženého zisku dceřiného podniku podíl, který odpovídá podílu ostatních držitelů cenných papírů v dceřiném podniku. Tyto podíly jsou označovány jako menšinové.⁴⁶

Dle §65 Vyhlášky č. 500/2002Sb.⁴⁷ se menšinové podíly rozčleňují v konsolidované rozvaze na položky:

- menšinový vlastní kapitál,
- menšinový základní kapitál,
- menšinové kapitálové fondy,
- menšinové fondy ze zisku včetně nerozděleného zisku a neuhrazené ztráty minulých let,
- menšinový výsledek hospodaření běžného účetního období.

Konsolidovaná rozvaha	
Aktiva	Pasiva
Konsolidační rozdíl - kladný	Konsolidační rozdíl – záporný
	Menšinový vlastní kapitál
	-Menšinový základní kapitál
	-Menšinové kapitálové fondy
	Menšinové ziskové fondy a nerozdělený zisk minulých let
	Menšinový výsledek hospodaření běžného období

Tab. 1: Nové položky rozvahy - plná metoda
(Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o účetnictví)

⁴⁶ Zákon č. 563/1991 o účetnictví.

⁴⁷ Vyhláška č. 500/2002 Sb.

Konsolidovaný výkaz zisku a ztráty	
Náklady	Výnosy
Zúčtování kladného konsolidačního rozdílu	Zúčtování záporného konsolidačního rozdílu
	Menšinové podíly na výsledku hospodaření

*Tab. 2: Nové položky výkazu zisku a ztráty - plná metoda
(Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o účetnictví)*

Etapy konsolidace plnou metodou

Konsolidace plnou metodou se provádí podle následujících postupových kroků uvedených v Českém účetním standardu pro podnikatele č. 020.⁴⁸

- Přetřídění a úprava individuálních účetních závěrek. Přetřídění je provedeno společně s doplněním položek konsolidované rozvahy a konsolidovaného výkazu zisku a ztráty. Úpravy musí korespondovat s vyhlášenými konsolidačními pravidly. Mezi úpravy patří také sjednocení používané měny ve výkazech.
- Úpravy ocenění aktiv a závazků. Pokud se významně liší ocenění aktiv a závazků dceřiných společností v účetnictví od reálné hodnoty, provedou se v souvislosti se stanovením konsolidačního rozdílu potřebné úpravy.
- Sumarizace údajů z individuálních upravených účetních závěrek dceřiných společností s účetní závěrkou mateřské společnosti.
- Vyloučení vzájemných operací mezi společnostmi. Pro zajištění smysluplné konsolidované účetní závěrky je třeba vyloučit vztahy uvnitř skupiny. Podrobněji bude uvedeno v následující kapitole.
- Do aktiv/pasiv je přidán konsolidační rozdíl. Konsolidační rozdíl se počítá pouze v prvním roce a v dalších letech dochází k jeho snižování odepisováním. Doba odepisování, jak bylo již dříve uvedeno, je 20 let.
- Určení většinového podílu na konsolidovaném vlastním kapitálu. Většinový podíl je součet vlastního kapitálu mateřské společnosti a jeho podílu na vlastním kapitálu dceřiné společnosti. Většinové podíly je třeba oddělit od menšinových podílů.

⁴⁸ Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka.

Podíly, jejichž emitentem je dceřiná společnost, a vlastní kapitál dceřiné společnosti, který se váže k podílům v držení mateřské společnosti, se z konsolidované rozvahy vyloučí.

- Menšinové podíly složek vlastního kapitálu jsou uvedeny v pasivech konsolidované rozvahy.
- Výsledek hospodaření běžného období je potřeba rozdělit. Rozdělení je provedeno na základně příslušného poměru na většinový podíl na konsolidovaném výsledku hospodaření vztahující se k mateřské společnosti, a na menšinový podíl na výsledku hospodaření vztahující se k ostatním akcionářům či společníkům dceřiných společností.
- Vypořádání podílů se zpětnou vazbou. Podíly se zpětnou vazbou se vypořádávají podle charakteru jejich pořízení v konsolidované účetní závěrce. Pokud jsou pořízeny krátkodobě, zařazují se do položky krátkodobého finančního majetku. Pokud jsou pořízeny s cílem dlouhodobého vlastnictví, jsou vykázány jako snížení vlastního kapitálu v položce základního kapitálu a případný rozdíl je vypořádán v položce kapitálových fondů a jsou uvedeny v příloze.

1.7.2. Ekvivalenční metoda

Ekvivalenční metoda konsolidace se využívá při uplatňování podstatného vlivu v jiném podniku. V této práci nebude dále vysvětlena, protože zde nebude poměrná metoda použita.

1.7.3. Poměrná metoda

Konsolidace poměrnou metodou se realizuje v případě, kdy společnost, neboli ovládající či řídicí osoba, uplatňuje společný vliv ve společnosti, která je ovládána. Společný vliv vzniká, když dvě společnosti nebo osoby mají stejný podíl na základním kapitálu jiné společnosti a jejich společný podíl nemůžou jiní vlastníci přehlasovat. Při této metodě nevzniká rozhodující vliv.⁴⁹

Konsolidovaná rozvaha	
Aktiva	Pasiva
Konsolidační rozdíl – kladný	Konsolidační rozdíl - záporný
Cenné papíry a vklady v ekvivalenci	Konsolidační rezervní fond

Tab. 3: Nové položky rozvahy - poměrná metoda
(Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o účetnictví)

Konsolidovaný výkaz zisku a ztráty					
Náklady			Výnosy		
Zúčtování kladného konsolidačního rozdílu			Zúčtování záporného konsolidačního rozdílu		

Tab. 4: Nové položky výkazu zisku a ztráty - poměrná metoda
(Zdroj: vlastní zpracování dle Zákona o účetnictví)

Etapy konsolidace poměrnou metodou

Konsolidace poměrnou metodou se provádí podle následujících postupových kroků uvedených v Českém účetním standardu pro podnikatele č. 020.⁵⁰

- Přetřídění a úprava individuálních účetních závěrek. Přetřídění je provedeno společně s doplněním položek konsolidované rozvahy a konsolidovaného výkazu zisku a ztráty. Úpravy musí korespondovat s vyhlášenými konsolidačními pravidly. Mezi úpravy patří také sjednocení používané měny ve výkazech.

⁴⁹ FIŘEŠ, B., HARNA, L. *Mezinárodní účetní standardy. Konsolidovaná účetní závěrka*. 1997.

⁵⁰ Český účetní standard pro podnikatele č. 020. *Konsolidovaná účetní závěrka*.

- Úpravy ocenění aktiv a závazků. Pokud se významně liší ocenění aktiv a závazků dceřiných společností v účetnictví od reálné hodnoty, provedou se v souvislosti se stanovením konsolidačního rozdílu potřebné úpravy.
- Sumarizace údajů z individuálních upravených účetních závěrek ovládaných společností s účetní závěrkou ovládající společnosti.
- Vyloučení vzájemných operací mezi společnostmi. Pro zajištění smysluplné konsolidované účetní závěrky je třeba vyloučit vztahy uvnitř skupiny. Vyloučení vzájemných operací se provádí v poměrné výši odpovídající podílu ovládající a řídicí osoby na osobě, která je ovládána.
- Do aktiv/pasiv je přidán konsolidační rozdíl. Konsolidační rozdíl se počítá pouze v prvním roce a v dalších letech dochází k jeho snižování odepisováním. Doba odepisování, jak bylo již dříve uvedeno, je 20 let.
- Začlenění jednotlivých složek rozvahy a výkazu zisku a ztráty v poměrné výši odpovídající podílu ovládající osoby na osobě, která je ovládána, pokud tyto osoby mají shodný podíl na základním kapitálu ovládané společnosti.
- Vypořádání podílů se zpětnou vazbou. Podíly se zpětnou vazbou se vypořádávají podle charakteru jejich pořízení v konsolidované účetní závěrce. Pokud jsou pořízeny krátkodobě, zařazují se do položky krátkodobého finančního majetku. Pokud jsou pořízeny s cílem dlouhodobého vlastnictví, jsou vykázány jako snížení vlastního kapitálu v položce základního kapitálu a případný rozdíl je vypořádán v položce kapitálových fondů a jsou uvedeny v příloze.

Etapy konsolidace poměrnou metodou jsou podobné etapám metody plné s tím, že vyloučení vzájemných operací a vyloučení podílů se zpětnou vazbou se provede pouze v poměrné výši odpovídající podílu ovládající osoby na osobě, která je pod společným vlivem.⁵¹

---

⁵¹ Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka.

1.8. Vylučování vzájemných vztahů

V rámci sestavování konsolidované účetní závěrky je potřeba vyloučit vzájemné zůstatky a transakce v rámci konsolidačního celku. Dopady úplného nebo nesprávného vyloučení vzájemných zůstatků a transakcí mezi účetními jednotkami skupiny mohou mít zásadní dopad na vypovídací schopnost konsolidované účetní závěrky. Pokud mají účetní jednotky mezi sebou silné kooperativní vztahy nebo se jedná o transakce za velké částky, může být dopad velmi významný.⁵²

Vzájemné vztahy se dělí na vztahy, které ovlivňují nebo naopak neovlivňují výsledek hospodaření. Vztahy bez vlivu na výsledek hospodaření jsou například vzájemné závazky a pohledávky a náklady a výnosy v rámci konsolidačního celku. Ke vztahům s vlivem na výsledek hospodaření řadíme:

- prodej a nákup zásob v rámci konsolidačního celku,
- prodej a nákup dlouhodobého majetku v rámci konsolidačního celku,
- přijaté a vyplacené dividendy nebo podíly na zisku v rámci konsolidačního celku.

Vztahy s vlivem na výsledek hospodaření jsou vyloučeny v souladu s vyhlášenými konsolidačními pravidly.⁵³

---

⁵² ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů*. 2013. s. 209.

⁵³ Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka.

1.9. Zhodnocení změny konsolidačního celku na ekonomickou situaci koncernu

Cílem zhodnocení je analýza situace podniku. Analýzu lze rozdělit na externí a interní část. Externí analýza, která využívá veřejně dostupné informace, a interní analýza, která využívá informace interní, tedy neveřejné. Hlavním zdrojem informací jsou účetní výkazy.⁵⁴

V této práci se bude vycházet z rozvahy a výkazu zisku a ztrát. Bude využito vybraných finančních ukazatelů pro posouzení individuálních účetních výkazů mateřské společnosti a konsolidovaných výkazů vybraného konsolidačního celku.

Posouzení struktury výkazů

Pro posouzení struktury výkazů se využívá absolutních ukazatelů. Tato metoda využívá ke sledování a hodnocení finanční situace údaje získané z účetních výkazů. V této diplomové práci budou zkoumány rozvahy a výkazy zisků a ztrát. Hodnocení struktury výkazů lze provést dvěma způsoby, horizontální a vertikální analýzou. Horizontální analýza zkoumá změny ve struktuře výkazu v čase a to buď v absolutních hodnotách, nebo v procentním vyjádření. V této práci nebude provedena. Druhým způsobem je vertikální analýza. Tato analýza zkoumá jednotlivé položky výkazů v procentním vyjádření. Cílem je zjistit, jak se položky podílely na celkové bilanční sumě. Prakticky dochází k porovnání jednotlivých položek vůči sumě celkových tržeb, tedy tržeb za prodej zboží, výkonů, tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a ostatních provozních výnosů. Díky procentnímu vyjádření lze poté srovnávat výsledky s podniky působící ve stejném oboru nebo odvětví trhu.⁵⁵

---

⁵⁴ MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza*. 2006.

⁵⁵ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 2010.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Rentabilita je obecně měřítkem schopnosti dosahovat zisk použitím investovaného kapitálu. Dává do poměru konečný výstup a zvolenou základnu. Všechny ukazatele rentability vyjadřují, kolik korun zisku připadá na jednu korunu základny. Rentabilita vlastního kapitálu je důležitá pro vlastníky podniku, protože díky ní můžou zjistit, jestli poskytnutý kapitál přináší odpovídající výnos. Rentabilita vlastního kapitálu tedy poměruje čistý zisk a vlastní kapitál.

$$ROE = \text{Čistý zisk} / \text{Vlastní kapitál}$$

Čistý zisk na jednu korunu vlastního kapitálu by měl být vyšší než úroky poskytnuté jinou formou investování. Pokud by byl zisk nižší, investor by si vybral investici s vyšší výnosností.⁵⁶

Běžná likvidita

Likvidita je jeden ze základních ukazatelů pro zhodnocení úspěšného fungování podniku. Vypovídá o schopnosti podniku přeměnit svá aktiva na peněžní prostředky a těmi uhradit včas své závazky. Existují tři možnosti pro výpočet likvidity. Jedná se o likviditu okamžitou, která poměruje krátkodobý finanční majetek a krátkodobé cizí zdroje. Pohotová likvidita poměruje součet krátkodobého finančního majetku a krátkodobých pohledávek s krátkodobými cizími zdroji. Poslední možností je likvidita běžná, která bude v této diplomové práci použita. Běžná likvidita poměruje celková oběžná aktiva s krátkodobými cizími zdroji.

$$\text{Běžná likvidita} = \text{Oběžná aktiva} / \text{Krátkodobé cizí zdroje}$$

Banky požadují hodnotu běžné likvidity při poskytování úvěrů v rozmezí od 1,5 do 2,5.⁵⁷

---

⁵⁶ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2011.

⁵⁷ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2011

Míra zadluženosti

Zadluženost lze chápat jako využívání cizích zdrojů k financování podniku. Především větší podniky všechny své činnosti nemůžou hradit pouze z vlastních zdrojů, proto využívají kombinace vlastních a cizích zdrojů. S vyšší zadlužeností stoupá také riziko podniku, protože musí být schopen dostát svým závazkům a splácet cizí zdroje. Je třeba najít optimální kapitálovou strukturu, protože určitá zadluženost podniku je žádoucí, jelikož cizí kapitál lze považovat za levnější než vlastní, pouze ale do určité míry.⁵⁸

Ukazatel míry zadluženosti poměruje cizí a vlastní kapitál v podniku.

$$\text{Míra zadluženosti} = \text{Cizí zdroje} / \text{Vlastní kapitál}$$

Tento ukazatel je důležitý zejména pro věřitele, kteří požadují zadluženost v nižších hodnotách, které značí, že je podnik schopen splácet své dluhy. Míra zadluženosti by neměla dosáhnout hodnoty vyšší než 0,7.⁵⁹

---

⁵⁸ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2011.

⁵⁹ KONEČNÝ, M. *Finanční analýza a plánování*. 2006.

Seznam použité literatury

ČESKO. Český účetní standard pro podnikatele č. 020. Konsolidovaná účetní závěrka. In: *Zákony č. 1/2013 – sborník úplných znění zákonů daňových, účetních a souvisejících předpisů k 1. lednu 2013*. 2013. ISSN 1802-8268.

ČESKO. Vyhláška č. 500/2002Sb., kterou se provádění některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

ČESKO. Zákon č. 90 ze dne 25. ledna 2012 o obchodních korporacích. In: *Zákon o obchodních korporacích – Výklad jednotlivých ustanovení včetně jejich návaznosti na české a evropské předpisy*. 2013. ISBN 978-80-7201-917-5.

ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Zákony č. 1/2013 – sborník úplných znění zákonů daňových, účetních a souvisejících předpisů k 1. lednu 2013*. 2013. ISSN 1802-8268.

FARKAŠ, F. *Konsolidovaná účtovná závierka v Slovenskej republike*. První vydání. Bratislava: Iura Edition, 2013. ISBN 978-80-8078-527-7.

FEDOROVÁ, A. *Konsolidace účetní závěrky*. Přednáška. Brno: VUT FP, únor – květen 2014.

FIBEŠ, B., HARNA, L. *Mezinárodní účetní standardy. Konsolidovaná účetní závěrka*. Praha: Bilance. 1997. ISBN neuvedeno.

GLENLAKE PUBLISHING COMPANY. *Mergers and Acquisitions*. První vydání. Global Professional Publishi, 2000. 1-888998-80-6.

HARNA, L. *Konsolidovaná účetní závěrka: příručka*. První vydání. Praha: Bilance, 1996. ISBN 80-86371-31-X.

HARNA, L. *Současná problematika konsolidace. Metodické aktuality*. 2006. ISSN 1211-4138.

JANIŠOVÁ, D., KŘIVÁNEK, M. *Velká kniha o řízení firmy: Praktické postupy pro úspěšný rozvoj organizace*. První vydání. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4337-0.

KONEČNÝ, M. *Finanční analýza a plánování*. Jedenácté vydání. Brno: Zdeněk Novotný, 2006. ISBN 80-7355-061-X.

KOVANICOVÁ, D. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. První vydání. Praha: Nakladatelství RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2004. ISBN 80-7273-095-9.

LEVY, H., SARNAT, M., aj. *Kapitálové investice a finanční rozhodování*. První vydání. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-504-1.

LOJA, R. *Konsolidovaná účetní závěrka: příručka*. První vydání. Praha: Bilance, 2002. ISBN 80-86371-30-1.

MIKOLÁŠ, Z. *Jak zvýšit konkurenceschopnost podniku: Konkurenční dynamika a potenciál podnikání*. První vydání. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-6263-0.

MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. *Finanční analýza*. Druhé vydání. Praha: ASPL, 2006. ISBN 80-7357-219-2.

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. První vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3308-1.

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Čtvrté vydání. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3916-8.

SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. Druhé vydání. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

SLAVÍK, J. *Finanční průvodce nefinančního manažera: Jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*. První vydání. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-8436-6.

ŠTEREK, K., OTRUSINOVÁ M. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. První vydání. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4702-6.

VOCHOZKA, M., MULÁČ, P., aj. *Podniková ekonomika*. První vydání. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4372-1.

VOMÁČKOVÁ, H. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí*. První vydání. Praha: Nakladatelství POLYGON, 2005. ISBN 978-80-727-3127-5.

ZELENKA, V. *Goodwill: Principy vykazování v podniku*. První vydání. Praha: Ekopress, s.r.o., 2006. ISBN 80-86929-22-1.

ZELENKA, V., ZELENKOVÁ, M. *Konsolidace účetních výkazů. Principy a praktické aplikace*. První vydání. Praha: Ekopress, s.r.o., 2013. ISBN 978-80-86929-95-8.

Seznam obrázků

Obr. 1: Přímý a nepřímý vliv	24
Obr. 2: Schéma skupiny	27

Seznam tabulek

Tab. 1: Nové položky rozvahy - plná metoda.....	32
Tab. 2: Nové položky výkazu zisku a ztráty - plná metoda.....	33
Tab. 3: Nové položky rozvahy - poměrná metoda.....	35
Tab. 4: Nové položky výkazu zisku a ztráty - poměrná metoda.....	35